2026Z23858
(ingezonden 3 november 2026)
Vragen van het lid Bolhuis (PRO) aan de minister van Werk en Participatie over netto inkomensverlies bij werknemers van sociale werkplaatsen en sociaal ontwikkelbedrijven per 2027

1. Is het u bekend dat werknemers van sociale werkplaatsen en sociaal ontwikkelbedrijven, die het uitkeringsdeel uitbetaald krijgen door hun werkgever, per 1 januari 2027 over dit uitkeringsdeel de arbeidskorting verliezen en maandelijks netto minder inkomen zullen ontvangen?

Antwoord 1:
Ja, daar ben ik mee bekend. Ook binnen de doelgroep van sociaal ontwikkelbedrijven zullen er naar alle waarschijnlijkheid werknemers zijn die én loon én een (aanvullende) arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen, en de uitkering door de werkgever laten uitbetalen. Door toepassing van de samenvoegbepaling wordt ook arbeidskorting over het uitkeringsdeel toegepast. Per 1 januari 2027 vervalt deze mogelijkheid, omdat de samenvoegbepaling wordt aangepast als gevolg van een arrest van de Hoge Raad.

2. Klopt het dat dit in specifieke gevallen kan gaan om een inkomensverlies van maandelijks circa 177 euro netto?

Antwoord 2:
Het inkomensverlies als gevolg van het wegvallen van de samenvoegbepaling zal per persoon verschillen. Het inkomensverlies zal over het algemeen groter zijn naarmate het aantal gewerkte uren lager is. Het aandeel van de uitkering in het totale inkomen is dan immers groter, en vanaf 2027 vervalt het recht op arbeidskorting over de uitkering.
Het kan dan ook voorkomen dat in specifieke gevallen het inkomensverlies maandelijks € 177 netto is. Het inkomensverlies kan ook hoger of lager uitvallen.

3. Wat is het gemiddelde inkomen van werknemers die naast hun baan afhankelijk zijn van een uitkering en die nu geen arbeidskorting meer krijgen over hun uitkering?

Antwoord 3:
Het is niet bekend wat het gemiddelde inkomen is van werknemers bij sociaal ontwikkelbedrijven die naast loon ook een (aanvullende) uitkering ontvangen, en waarbij de werkgever ook de (aanvullende) uitkering uitkeert en daarop de samenvoegbepaling toepast.

4. Kunt u een indicatie geven van de spreiding van de netto inkomensverliezen bij de betreffende groep werknemers? En kunt u aangeven hoeveel netto inkomensverlies er gemiddeld onder deze groep zal zijn?

Antwoord 4:
Het is niet bekend hoe groot het gemiddelde inkomensverlies is. Wel geldt dat het inkomensverlies groter is naarmate het aantal gewerkte uren lager is. Het aandeel van de uitkering in het totale inkomen is dan immers groter, en vanaf 2027 vervalt het recht op arbeidskorting over de uitkering.

5. Weet u hoeveel werknemers van sociale werkplaatsen en sociaal ontwikkelbedrijven in Nederland een netto inkomensvermindering krijgen door het verlies van de arbeidskorting? Hoe groot is het totale budgettair beslag?

Antwoord 5:
In totaal (heel Nederland) worden zo'n 11.000 werknemers geraakt door deze wijziging. Hoeveel daarvan bij sociaal ontwikkelbedrijven in dienst zijn en hoe groot het budgettair beslag is, is niet bekend.

6. Om hoeveel Wajongers in de sociale werkplaatsen gaat het? U heeft aangekondigd in de Wajong het instrument loondispensatie te vervangen door het instrument loonkostensubsidie, waardoor Wajonggerechtigden gebruik kunnen maken van de volledige arbeidskorting – in hoeverre lost dit het probleem op?

Antwoord 6:
Eind augustus 2026 waren bijna 15,5 duizend mensen met een Wajong-recht aan het werk in een beschutte werkomgeving (Wsw en beschut werk). Deze mensen werken veelal, maar niet uitsluitend via een sociaal ontwikkelbedrijf. Circa 9 duizend van hen heeft een inkomensaanvulling vanuit de Wajong. Niet bekend is hoeveel van deze uitkeringen worden verstrekt via het sociaal ontwikkelbedrijf (de werkgever), en hoeveel via het UWV. Circa 530 van deze mensen werkt met loondispensatie in beschut werk op basis van de Participatiewet.

Momenteel is een wetsvoorstel in voorbereiding waarmee het instrument loondispensatie bij UWV wordt vervangen door het instrument loonkostensubsidie. Bij het omzetten van het instrument loondispensatie naar loonkostensubsidie zal het loon dat werknemers ontvangen stijgen en de hoogte van de uitkering navenant dalen. Door deze stijging van het loon zal over een groter deel van het inkomen arbeidskorting worden toegekend. Dit zal voor die werknemers waarbij de arbeidskorting nog in de opbouwfase zit een positief financieel effect opleveren. De verwachting is dat bij het overgrote deel van de werknemers bij sociaal ontwikkelbedrijven waarbij nu loondispensatie van toepassing is een positief financieel effect zal optreden.
Voor zover de werkgever gebruik maakt van de samenvoegbepaling zal deze maatregel het negatieve effect van het aanpassen van deze bepaling verlagen, maar niet volledig tenietdoen, omdat op het uitkeringsdeel geen arbeidskorting wordt toegepast.

7. Welke mogelijkheden ziet u om dit netto inkomensverlies door het verlies van de arbeidskorting voor werknemers in de sociale werkbedrijven en sociaal ontwikkelbedrijven te compenseren?

Antwoord 7:
Ik zie helaas geen mogelijkheden om gericht de groep werknemers van sociaal ontwikkelbedrijven die hierdoor geraakt wordt tegemoet te komen.

De enige oplossing ligt in een fundamentele wijziging van de arbeidskorting. Zoals eerder door het kabinet is aangegeven[1] kost een meer fundamentele aanpassing van de arbeidskorting tijd, heeft het budgettaire gevolgen en heeft het voldoende draagvlak nodig.

8. Ziet u mogelijkheden om via aanvullende afspraken in de cao's voor de sociale werkplaatsen en voor sociaal ontwikkelbedrijven tot een compensatie te komen? Zo ja, hoe dan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8:
Het afsluiten van een cao betreft afspraken tussen werknemers en werkgevers. In het geval van de cao Aan de Slag en de cao Sw betreft dit afspraken tussen de vakbonden FNV, CNV en de werkgeversorganisaties VNG en Cedris.
Het Rijk is geen partij bij cao-afspraken en -onderhandelingen. Ik zie dan ook geen mogelijkheden om via aanvullende afspraken in de cao's tot een compensatie te komen. Ik zie het als onwenselijk om aan cao-partijen te vragen om (negatieve) effecten van beleidswijzigingen in een cao op te lossen.

9. In hoeverre denkt u dat het verdwijnen van de arbeidskorting kan bijdragen aan een gevoel van financiële onrust bij een groep die al lang deels afhankelijk is van een uitkering en een zeer lastigere positie heeft op de arbeidsmarkt? Zo ja, hoe wilt u dat voorkomen?

Antwoord 9:
Ik besef dat het niet meer op dezelfde wijze kunnen toepassen van de samenvoegbepaling voor uitkeringsgerechtigden tot een gevoel van financiële onrust kan leiden door een verlaging van het netto-inkomen. Dit betreft niet enkel de werknemers van sociaal ontwikkelbedrijven.
Tegelijkertijd heb ik mij ook te verhouden tot het arrest van de Hoge Raad die stelt dat de huidige werkwijze discriminerend is. De huidige werkwijze is discriminerend naar uitkeringsgerechtigden die hun socialezekerheidsuitkering via UWV ontvangen, omdat UWV (conform de regels en het doel van de

[1] Kamerstukken II 2024/25, 29544, nr. 1273

arbeidskorting) geen arbeidskorting toepast over de uitkering. En de werkwijze is discriminerend ten opzichte van mensen met een uitkering die daarnaast niet ook werken.

Zoals eerder aangegeven zien we geen mogelijkheden om de verlaging van het netto-inkomen te verzachten[2].

10. Kunt u deze vragen beantwoorden voor het commissiedebat Participatiewet op 25 november?

Antwoord 10:
Ja

[2] Kamerstukken II 2024/25, 29544, nr. 1273